

De geborgen (Gesproken tekst voor *Ramble*)

Lang niet overal bestaan grenzen, demarcaties, scheidslijnen. Wel graduele overgangen, grijze gebieden bezaaid met brokstukken. Het hangt ervan af hoe je ernaar kijkt. Als je zou uitzoomen tot de spreekwoordelijke Chinese Muurafstand, zou je ofwel helemaal geen grens zien, ofwel een uitgesproken lijn die met grote precisie een gebied doorklieft, ook al valt er aan de oppervlakte geen spoor te bekennen.

Een breuklijn zou je misschien niet eens onderscheiden wanneer je je erop bevindt, terwijl andere plekken een doordringend overgangsgevoel hebben en een soort mentaal vacuüm vormen, onzichtbaar geladen, doordrenkt met geschiedenis. Het bestaan ervan wordt door de zintuigen niet opgemerkt, noch door andere, objectievere mechanismen. Daar, buiten, bergt de natuur langzaam de overblijfselen, ze tegelijk vernietigend en zich erover ontfermend.

Hierbinnen niet. Hier ben ik een van de geborgen, niet afgeschermd maar nauwlettend in de gaten gehouden, gemonitord. Ieder stukje land is vooraf gepland, nog voordat wij hier neerstreken. Deze plek moest een exacte kopie zijn van onze oorspronkelijke habitat, maar uiteindelijk is het niets meer dan de belichaming van het gebrekkige voorstellingsvermogen van een architect. Misschien is het wel een abstractie van de idee habitat, waarvan alle afzonderlijke ingrediënten weliswaar worden vertegenwoordigd, maar “vanwege ruimtelijke en financiële begrenzingen” alleen in gereduceerde vorm. De architect zou zich haasten uit te leggen dat alles hier perfect in balans gebracht is, het is nu eenmaal zo dat je met minder parameters meer in de hand kunt houden. Dus ieder element — tot het kleinste korreltje aan toe — heft een ander op.

In het begin was ik doordrongen van plichtsbesef. Om het experiment te laten slagen, moeten we immers vergeten dat er überhaupt sprake is van een experiment. Dat is onze gewichtigste verantwoordelijkheid: ons normaal te gedragen. Net zoals de aarde tegenwicht biedt aan de koolstof die vrijkomt bij het verval van planten, doet normaal gedrag de geconstrueerde, kunstmatige aard van onze omgeving vergeten. Ik ben gaan inzien dat ‘normaal’ in dit geval inhoudt dat je niet dieper probeert te kijken dan een bepaald niveau. De begroeiing, de houtsnipperpaden, het glinsteren van een gebouw ergens ver weg, de pilaren die een soort nabootsing zijn van de boomstammen: als je er te lang naar kijkt en het niet gewoon voor lief neemt, heeft het een ontwrichtende uitwerking op je. Je kunt je maar beter overgeven aan hun geveinsde willekeurigheid.

Er staat een smal platform met een verrekijker op statief tot mijn beschikking. Urenlang zit ik daar. Ik trek sporen waarlangs ik mijn mechanische blik kan laten lopen, breng de ruimte in kaart zonder echt iets in me op te nemen. Landwinning, dat is het woord dat door mijn hoofd spookt. Ik ben land aan het winnen.

Ik blijf volhouden dat ik niets van deze plek weet. Hierdoor kan ik haar verkennen met de ogen van een buitenaards wezen; naïef, maar op een geruststellende manier. Het liefst stel ik me op als een instrument – iets wat geen poging doet een essentie te achterhalen, maar slechts de buitenkant aftast. Ik voel me niet geroepen dieper te gaan. Ik wil alleen een glimp opvangen van de oppervlakte, ontdaan van betekenissen. Ik leef van een rantsoen van rigoureuus aangesneden beelden; het totaalbeeld is immers niets meer dan een platgetrapt pad.

De buitenste rand contrasteert het scherpst met de buitenwereld. Zijn aanwezigheid brengt deze kunstmatige wildernis terug tot een minimale referentie. Het feit dat we ingekapseld zijn maakt het bestaan van overgangspoten, nondescript terrein dat ondanks zijn nuttelosheid toch plek inneemt, tot een onmogelijkheid. Hier, binnen, is niets overbodigs: geen afval, geen overblijfsels, geen geschiedenis, geen voorbijgangers. Alleen maar vulsels, onderdelen, raamwerken en rollen. Het is zoals een schrijver eens zei: in dit verhaal heeft zelfs één blaadje dat van de boom valt een bedoeling.

Ik mag dan misschien de rol van protagonist hebben gekregen, een bedoeling heb ik niet. Wat ik belichaamt is waarschijnlijk zo dicht als jij en ik ooit zullen komen bij een overgangsgebied.